

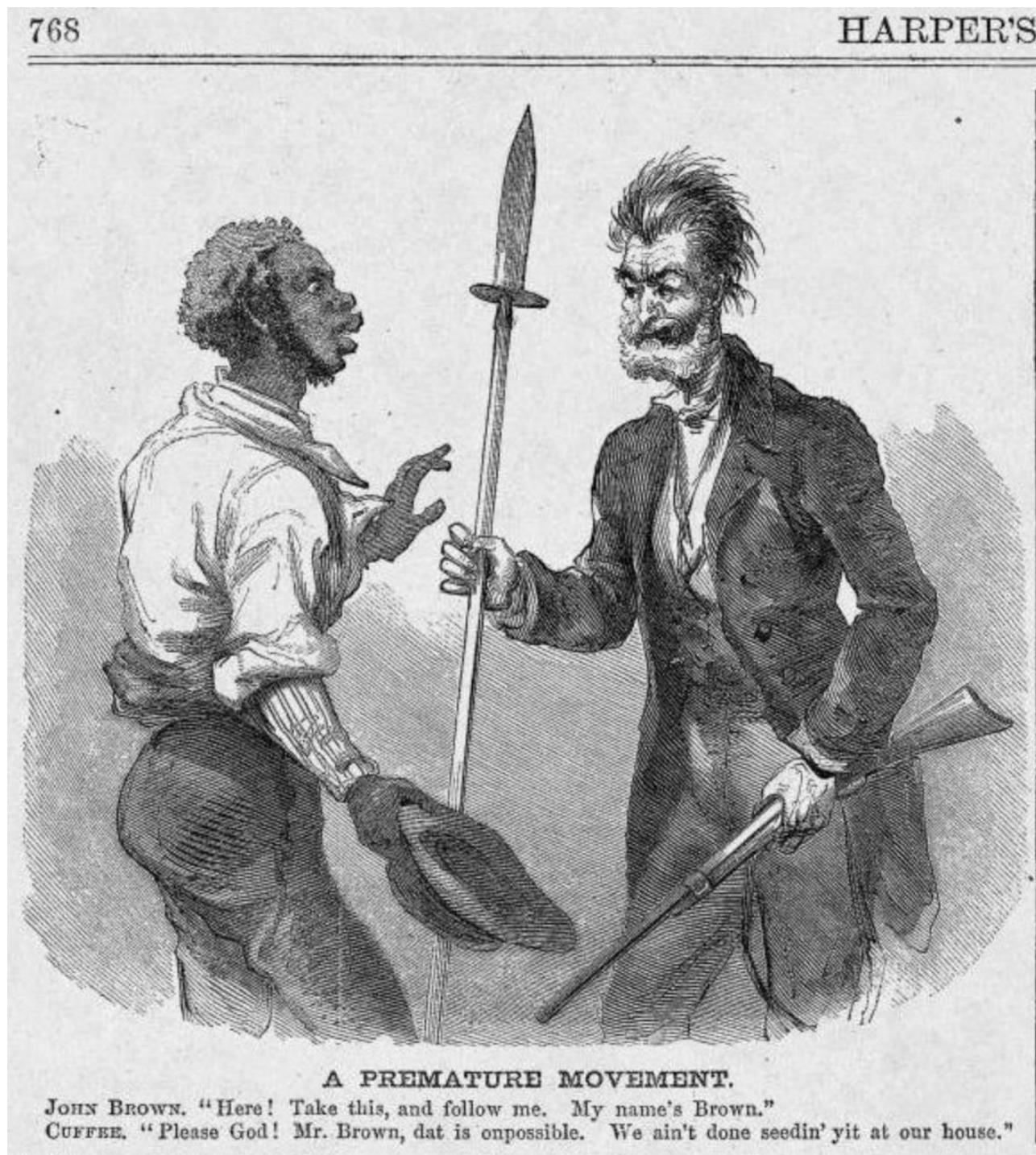
Eksamenssæt A til kapitel 5: Kampen om slaveriet

Materiale:

- **Bilag 1:** Satiretegning i *Harpers Weekly*, 26. november 1959 (0,5 normalside)
- **Bilag 2:** John Prestons brev til hustruen, 2. december 1859 (1,6 normalside)
- **Bilag 3:** Abraham Lincoln om John Brown, 27. februar 1860 (0,9 normalside)
- **Bilag 4:** Frederick Douglas om angrebet på Harpers Ferry, 1881 (0,7 normalside)
- **Bilag 5:** Thomas Satterwhite Noble: "John Browns velsignelse", 1866 (0,5 normalside)

Normalsider i alt: 4,2

Bilag 1: Satiretegning i *Harpers Weekly*, 26. november 1959 (0,5 normalside)



Teksten lyder i oversættelse: John Brown: "Her! Tag den her og følg mig. Mit navn er Brown". Cuffee: "Du gode Gud! Hr. Brown, det er ikke muligt. Vi er ikke endnu ikke færdige med at så ved vores hus".

susannalee.org

Bilag 2: John Prestons brev til hustruen, 2. december 1859 (1,6 normalside)

John T.L. Preston var med til at grundlægge Virginia Military Institute i 1836 og var ansvarlig for gennemførelsen af henrettelsen af John Brown. Brevet blev trykt i *Lexington Gazette* i Virginia den 15. december 1859. I dette uddrag beskriver Preston henrettelsen.

Kadetterne stod lige bag galgen med en haubitzer til højre og venstre og en lille smule bag dem, så de kunne bestryge hele pladsen. De var klædt i røde flannelskjorter, som gav dem et muntert og flot zuav [orientalsk] udseende, og var særdeles passende klædt, særligt ved batteriet. De var flankeret af to korps, Richmonds Grå og Kompagni F, der selv om de ikke så lige så godt ud som kadetterne, var flottere klædt end noget andet kompagni, som jeg nogen sinde har set uden for den regulære hær. Andre kompagnier var spredt over hele pladsen, i alt 800 mand. Den militære styrke udgjorde omkring 1.500 mand. [...]

Jeg stod tæt på ham [John Brown] og holdt nøje øje med ham for at se, om jeg kunne ane nogen form for angst eller bæven, men der var ingen tegn på dette. Én gang troede jeg, at hans knæ skælvede, men det var bare vinden, der fik hans løse bukser til at blafre. Hans fasthed blev yderligere testet, da oberst Smith annoncerede til sheriffen: ”Vi er alle klar, hr. Campnell”. Sheriffen hørte det ikke eller forstod det ikke, og den samme meddelelse blev gentaget i et kraftigere toneleje. Men gerningsmanden blev ved med at stå klar, indtil sheriffen, efter at være gået op at trappen, med et præcist hug med en skarp machete skar rebet over, som holdt falddøren, som i samme øjeblik åbnede sig under ham, og han faldt tre fod ned. Manden med den stærke og blodige hånd, den mand som havde erobret De Forenede Staters arsenal i Harpers Ferry, manden der ønskede at blive Sydens Catalina [en romersk politiker, som prøvede at styrte den romerske republik], abolitionisternes halvgud, den mand som var blevet afskyet og hyldet, som var blevet forbandet, og som mennesker var gået i forbøn for, den mand hvis motiver, midler, planer og succeser altid vil være et vidunder, en gåde og et mysterium - John Brown - hang mellem himmel og jord.

Der var en larmende tavshed i den tid, hvor han fortsat kæmpede, mens han blev svagere og svagere ved hvert forgæves forsøg på at trække vejret. Hans knæ var næsten ikke bøjedede, hans underarme stod i en ret vinkel på albuerne, og hænderne var knyttede, men kroppen vred sig ikke, hans brystkasse var rolig. Ved hvert svagt forsøg på at få luft sank armene lavere, og hans ben hang mere slapt, indtil han til sidst dinglede ret og slapt, mens vinden kastede ham frem og tilbage.

Det var et dybt højtideligt øjeblik, der fyldte alle med tanker. Henrettelsespladsen var højt placeret, og man kunne se hele dalen, fra bjerg til bjerg, og dens tavse storhed gav hele scenen et sublimt indtryk, og ved et tilfælde gav de hvide skyer, der rørte bjergene, dem et udseende, der mindede mere end en af os om Alpernes sneklædte tinder. Foran os var den største samlede militære styrke der nogen sinde var set i Virginia: En forening af infanteri, kavaleri og artilleri, bestående af "the old Commonwealths" [Virginia] bedste sønner og anført af hendes bedste officerer. Og det store himmelhvælv af skyer, som dækkede hele området, gav billedet et højtideligt udtryk, men blev først til noget i lyset af de store ting, som skete under dem.

Men den store pointe var læren af, hvad der skete. En suveræn stat var blevet angrebet, og hun havde kun behøvet komme med en antydning, før hendes sønner viste, at de var klar til at forsvare hende. Loven var blevet brudt af et virkeligt mord og af forsøg på forræderi, og denne galge var rejst af loven, og for at opretholde loven var denne militære styrke blevet samlet. Men endnu større - Guds hellige og retfærdige lov og retfærdige forsyn blev bekræftet. "Du må ikke slå ihjel" - "Den der udgyder en andens mands blod, skal have udgydt sit eget blod." Og her møder voldens gråhårede mand sin skæbne, efter at han har set sine to sønner blive hugget ned foran ham, i færd med at udføre den vold som han havde introduceret dem for. Således forgår alle Virginias fjender! Således forgår alle Unionens fjender! Således forgår sådanne fjender af menneskeheden! Dette følte jeg, og dette sagde jeg med en alvor og uden antydningen af fjendtlighed, da jeg vendte mig og brød stilheden omkring mig. Til trods for dette var mysteriet forfærdeligt; at se en menneskelig form behandlet således af andre mænd, at se hvordan livets strøm pludselig stopper, og at spørge sig selv uden at kunne svare -"og hvad nu".

wvculture.org. Oversat af Jeppe Bæk Meier og Rasmus Thestrup Østergaard.

Bilag 3: Abraham Lincoln om John Brown, 27. februar 1860 [0,9 normalside)

I sin Cooper Union-tale kom Abraham Lincoln ind på angrebet på Harpers Ferry.

I beskylder os for at opmuntre jeres slaver til at gøre oprør. Vi afviser det, og hvad er jeres bevis? Harpers Ferry! John Brown!! John Brown var ikke republikaner, og det er ikke lykkes for jer at vise, at bare én republikaner havde noget at gøre med hans Harpers Ferry aktion. Hvis noget medlem af vores parti er skyldige i den sag, ved I det, eller også I ved det ikke. Hvis I ved det, kan det ikke undskyldes at manden ikke udpeges, og beviserne fremføres. Hvis I ikke ved det, kan det ikke undskyldes, at I påstår det, og særligt at I bliver ved med at hævde det, efter at I forgæves har forsøgt at bevise det. Jeg behøver ikke fortælle jer, at det at blive ved med at fremføre anklager, som man ved ikke er sande, simpelthen er ondsindet bagtalelse.

Nogle af jer indrømmer, at ingen republikaner med forsæt hjalp eller opmuntrede Harpers Ferry-affæren, men insisterer på, at vores læresætninger og erklæringer nødvendigvis fører til sådanne resultater. Vi tror det ikke. Vi ved, at vi ikke har nogen læresætninger, eller kommer med nogen erklæring, som ikke stemmer overens med eller blev udtalt af ”vores fædre, som skabte den regering, som vi har”.

I har aldrig behandlet os retfærdigt med hensyn til denne affære. Da den fandt sted, var nogle vigtige valg i staterne nært forestående, og I var åbenlyst lykkelige, da I troede, at I ved at skyde skylden på os kunne opnå en fordel mod os i disse valg. Valgene kom, og jeres forhåbninger blev ikke helt opfyldt. Enhver republikansk mand vidste, i det mindste i forhold til sig selv, at jeres beskyldning var bagtalelse, og var ikke særlig tilbøjelig til at stemme til jeres fordel. Republikanske læresætninger og erklæringer er ledsaget med en fortsat protest mod enhver indblanding overhovedet, hvad angår jeres slaver, eller jeres forhold til jeres slaver. Dette vil helt sikkert ikke opmuntre dem til at gøre oprør. Det er sandt, at vi, lige som ”vores fædre, som skabte den regering, som vi har”, erklærer vores tro på, at slaveri er forkert, men slaverne hører os end ikke erklære dette. Ligeegyldigt hvad vi siger eller gør, ved slaver knapt nok, at der eksisterer et republikansk parti. Jeg tror ikke, at de ved det, eller hvis de gør, sker det kun gennem jeres fejlagtige gengivelser af vores synspunkter. I jeres indbyrdes politiske konkurrence anklager hver fraktion den anden for at sympatisere med sort republikanisme; og derefter, for at styrke påstanden, definerer sort republikanisme som ”oprør, blod og torden blandt slaverne”.

Harold Holzer: *Lincoln at Cooper Union. The Speech That Made Abraham Lincoln President*, Simon and Schuster 2004, s. 270-272. Oversat af Jeppe Bæk Meier og Rasmus Thestrup Østergaard.

Bilag 4: Frederick Douglass om angrebet på Harpers Ferry, 30. maj 1881 [0,7 normalside)

Frederick Douglass holdt i 1881 en tale i anledning af Storer Colleges fjortenaars jubilæum. Her valgte han at tale om John Brown.

Isoleret og alene, som en handling adskilt fra og forskellig fra, hvad der gik forud, er den blandt de mest koldblodige og forfærdelige forkerte handlinger, som nogensinde er begået. Men her viser problemet sig. Hverken angrebet på Harpers Ferry, såvel som Shermans march mod havet, kan ses ude af kontekst.

Der er i den måde, verden styres på, en kraft, som altid er blevet anerkendt, nogle gange som en nemesis, andre gange som Guds dom og nogle gange som retfærdig hævn; men uanset hvad man kalder det: Historien viser visdommen og fordelene ved dens straf, og menneskeheden bliver forsonet med de agenter, som den virker igennem, og har fremhævet dem som helte, velgørere eller halvguder.

For set med et sandt filosofisk blik står intet i verden alene. Omfanget af tilfældighed bliver mindre, når fornuft og viden vokser, og intet kommer uindbudt til den menneskelige erfarings fest. Det univers, som vi er en del af, viser sig gang på gang som en enorm enhed, et system af lov og orden, evigt og perfekt. Ethvert frø bærer sin egen frugt, og man høster ikke noget, som ikke er blevet sået. Tiden mellem, hvornår man sår, og hvornår man høster i den moralske verden, er ikke altid så klart defineret og forståelig som i den fysiske verden, men der er en tid til at så og en tid til at høste, og selv om der kan ligge tidsaldre imellem, selv om det kan ske, at den person, som pløjede og såede, ikke selv kommer til at høste, kan man være sikker på, at der vil blive høstet. I den fysiske verden er der planter, der kan blive 100 år gamle. Dette gælder også i den moralske verden, og de vil bære frugt i begge verdener.

Harper Ferrys blodige høst blev modnet af den varme og den fugt, som blev udviklet af mere end to hundrede års nådesløst fangenskab. Advarselsråbet på bredden af Potomac var den hævnende engels svar på kristne slavehandlers natlige invasion af Afrikas sovende landsbyer.

archive.org. Oversat af Jeppe Bæk Meier og Rasmus Thestrup Østergaard.

Bilag 5: Thomas Satterwhite Noble: John Browns velsignelse, 1866 (0,5 normalside)

Maleriet viser, hvordan John Brown på vej til sin henrettelse velsigner et ungt sort barn. Det blev malet i anledning af otteårsdagen for henrettelsen af John Brown og blev første gang udstillet i Boston. Thomas Noble (1835-1907) var selv fra Sydstaterne og soldat i Konføderationshæren 1862-1865.



[Wikimedia Commons](#)